

Rada
Evropské unie

Brusel 6. října 2023
(OR. en)

13684/23

LIMITE

JAI 1243
FREMP 269
AG 112
POLGEN 137

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Úsilí o zlepšení účinnosti a kvality systémů soudnictví

Delegace naleznou v příloze poznámku, kterou předsednictví vypracovalo pro účely pracovního oběda ministrů spravedlnosti na zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci ve dnech 19. a 20. října 2023.

Pracovní oběd: Úsilí o zlepšení účinnosti a kvality systémů soudnictví

I.

Právní stát je spolu s demokracií a dodržováním lidských práv jednou ze základních hodnot Unie. Je společný všem členským státům a je základem identity Unie. Je klíčovým faktorem politické stability a její hospodářské prosperity. Jak zdůraznila předsedkyně von der Leyenová v projevu o stavu Unie v roce 2023, *právní stát a základní práva budou vždy základem naší Unie – v současných i budoucích členských státech.*

Právní stát, zakotvený v článku 2 SEU, zahrnuje tyto zásady: zákonnosti, zahrnující transparentní, odpovědný, demokratický a pluralitní proces tvorby právních předpisů; právní jistoty; zákazu svévole výkonné moci; účinné soudní ochrany včetně přístupu ke spravedlnosti; nezávislých a nestranných soudů, a to i pokud jde o základní práva; dělby moci a nepřipustnosti diskriminace a rovnosti před zákonem.

Vzhledem k tomu, jaký význam je právnímu státu přikládán, existuje několik evropských nástrojů na podporu jeho prosazování.

Roční cyklus v oblasti právního státu zavedený Evropskou komisí je nástrojem k prohloubení dialogu a společného povědomí o otázkách právního státu, jakož i preventivním nástrojem a nástrojem na podporu přijímání opatření zaměřených na posílení našich institucí jakož i důvěry, kterou jim naši občané přikládají. Zprávy o právním státu vydávané od roku 2020 čerpají z různých zdrojů, mimo jiné i ze srovnávacího přehledu EU o soudnictví¹. Zpráva Komise je podkladem pro každoroční dialog Rady o právním státu, přičemž kromě jednání v Radě pro obecné záležitosti probíhají od roku 2020 další podrobnější diskuse také v Radě pro spravedlnost a vnitřní věci, a to o otázkách týkajících se právního státu, které spadají do její pravomoci.

---

¹ Dokument 10407/23 – Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023 – sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů COM(2023) 309.

Podle srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2023 mají účinné systémy soudnictví zásadní význam pro uplatňování a vymáhání práva EU a pro prosazování právního státu a hodnot, na nichž je založena Unie a které jsou společné členským státům. Vnitrostátní soudy jednají při uplatňování práva EU jako soudy EU. Srovnávací přehled EU o soudnictví předkládá roční přehled ukazatelů zaměřených na tři základní parametry účinných systémů soudnictví: i) efektivnost, ii) kvalitu a iii) nezávislost.

II.

Dobře fungující systémy soudnictví mají zásadní význam pro uplatňování a prosazování práva EU a pro dodržování zásad právního státu. V účinném systému soudnictví jsou rozhodnutí vydávána bez zbytečného odkladu. Příliš dlouhá řízení a vysoký počet nerozhodnutých případů podkopávají důvěru občanů a podniků ve vnitrostátní soudní systémy.

Velmi důležité je proto hospodářské hledisko soudních systémů. Zejména soudní systém, který v případě, že se jedna ze stran cítí poškozena, neposkytuje dostatečné záruky nebo nefunguje s náležitou péčí, odrazuje od podnikatelských investic a obecněji brzdí růst produktivity a výkon hospodářství jako celku. Účinné systémy soudnictví mají zásadní význam pro vzájemnou důvěru a pro zlepšení investičního prostředí a udržitelnosti dlouhodobého růstu. Roční analýza udržitelného růstu 2023², která stanoví priority hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti pro EU, potvrzuje souvislost mezi účinnými systémy soudnictví, podnikatelským prostředím v členských státech a hospodářstvím ve prospěch lidí. Dobře fungující a plně nezávislé systémy soudnictví mohou mít pozitivní vliv na investice a jsou klíčové pro jejich ochranu, čímž přispívají ke zvýšení produktivity a konkurenceschopnosti.

---

² Dokument 15184/22.

Zpráva o právním státu 2023 obsahuje stejně jako v předchozích letech další analýzu nezávislosti, kvality a efektivnosti systémů soudnictví ve všech členských státech a zdůrazňuje, že dobře fungující a plně nezávislé systémy soudnictví mají zásadní význam pro zajištění toho, aby soudnictví fungovalo ve prospěch občanů a podniků. Efektivnost a kvalita systémů soudnictví závisí na ukazatelích, jako je počet věcí³, odhadovaná délka řízení⁴, míra vyřizování věcí⁵, počet projednávaných věcí⁶, délka řízení, dostupnost spravedlnosti⁷ a využití digitálních nástrojů⁸ a nástrojů hodnocení⁹ a finanční a lidské zdroje, které mají k dispozici¹⁰, a zejména na tom, zda mají dostatek zdrojů a zda jsou pracovníci kvalifikovaní, vyškolení a dostatečně finančně ohodnoceni. Vyvážené dodržování všech těchto parametrů může být pro členské státy obtížné, ale ze srovnávacího přehledu EU o soudnictví 2023 vyplývá, že účinnost systémů soudnictví EU se ve velké většině členských států nadále zlepšuje¹¹.

Finanční zdroje přidělené vnitrostátním soudním systémům mají přímý dopad na délku soudních řízení a řada členských států navíc na svůj systém soudnictví vyčlenila dodatečné zdroje v rámci plánů pro oživení a odolnost. Realizováno bylo rovněž několik iniciativ zaměřených na zlepšení digitalizace, jež byla pro několik členských států prioritou. Dále byla zavedena inovativní opatření, která vyžadují zajištění odborné přípravy pro příslušníky justičních profesí.

Odpovídající lidské zdroje jsou navíc nezbytnou zárukou toho, že soudní rozhodnutí budou vydávána bez odkladu, jsou ale také zásadní pro zajištění atraktivity justičních profesí a dostupnosti kvalifikovaných a vyškolených odborníků, kteří budou náležitě ohodnoceni. Zdroje vyčleněné na soudní systémy by měly odpovídat významu úkolů a povinností, které jsou jim svěřeny, přičemž výkon spravedlnosti patří k těm nejdůležitějším.

---

³ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 2–4.

⁴ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 5–9.

⁵ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 10–12.

⁶ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 13–15.

⁷ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 24–31.

⁸ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 40–48.

⁹ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 39.

¹⁰ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, obr. 32–38.

¹¹ Srovnávací přehled EU o soudnictví 2023, s. iii.

V neposlední řadě podnikly mnohé členské státy další kroky, jejichž cílem bylo zlepšit využívání informačních a komunikačních technologií (IKT) v systémech soudnictví, neboť digitalizace vede k posílení systémů soudnictví členských států a k jejich větší přístupnosti, účinnosti a odolnosti. Digitalizace je klíčem ke zvýšení účinnosti systémů soudnictví a k usnadnění přístupu ke spravedlnosti. Pomůže členským státům překonat současné i budoucí výzvy, kterým vnitrostátní systémy soudnictví čelí. Využívání inovativních technologií, jako je umělá inteligence a robotizace, šetří čas a umožňuje přenechat rutinní úkoly technologiím. Překlenutí digitální propasti a využívání umělé inteligence představují v této souvislosti dvě výzvy, jimž se členské státy v blízké budoucnosti pravděpodobně budou muset věnovat.

Ministři vyzývají, aby diskusi zahájili odpovědi na tyto otázky:

- Mohli byste říci, které osvědčené postupy jste ve Vašem členském státě přijali ke zlepšení efektivnosti a kvality soudního systému, a to s ohledem na nové výzvy, s nimiž se soudní systémy setkávají, jako je využívání umělé inteligence a využívání videokonferencí?
- Jak by podle vás EU mohla členské státy dále podpořit při posilování efektivnosti a kvality vnitrostátních systémů soudnictví?